

โครงการนิวเคลียร์อิหร่าน และข้อมติ UNSC ที่ 1835 (2008)

ภูมิหลัง

1. ข้อมติ UNSC ที่ 1835 (2008)

อิหร่านถูกลงโทษด้วยข้อมติ คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ (United Nations Security Council –UNSC) มาแล้ว **4 ฉบับ** ได้แก่ ข้อมติ UNSC ที่ 1737 (2006) UNSC ที่ 1747 (2007) UNSC ที่ 1803 (2008) และล่าสุด UNSC ที่ 1835 (2008) เนื่องจากไม่ยอมยุติโครงการนิวเคลียร์น้ำมวลหนัก (heavy water) โดยข้อมติ UNSC ทั้ง 3 ฉบับมีเนื้อหาโดยสรุป ลงโทษอิหร่านด้วยการเรียกร้องให้รัฐสมาชิก เฝ้าระวัง/ป้องกันการให้ความช่วยเหลือ/เคลื่อนย้าย/ถ่ายโอน/ซื้อขาย เทคโนโลยีและวัสดุขั้นสูงนิวเคลียร์ และอาวุธยุทธภัณฑ์ และให้รัฐสมาชิกเฝ้าระวัง/ป้องกันการทำธุรกรรมใหม่ๆ /ให้ความช่วยเหลือด้านการเงิน และการส่งออกกับอิหร่าน รวมทั้ง ให้รัฐสมาชิกเฝ้าระวัง/ตรวจสอบเครื่องบินและเรือขนส่งสินค้าอิหร่านที่ ต้องสงสัยว่า ขนย้ายวัสดุอุปกรณ์ต้องห้าม หนึ่งในข้อมติ UNSC ที่ 1835 (2008) ซึ่งรับรองไปเมื่อวันที่ 27 กย 2551 นั้น **ไม่มีเนื้อหาเพิ่มเติม**ขึ้นจากข้อมติ UNSC ก่อนหน้านี้ ข้อมติ UNSC ที่ 1835 (2008) เพียงแต่ย้ำเจตนารมณ์ของ ปท UNSC P5 + 1 ที่จะใช้นโยบาย “dual track” กดดันอิหร่าน ซึ่งได้แก่ การใช้ การเจรจาทางการทูต ควบคู่กับการใช้มาตรการลงโทษ/คว่ำบาตรต่างๆ

2. การตรวจสอบโครงการนิวเคลียร์อิหร่านโดย IAEA

อิหร่านเข้าเป็นภาคี Non-Proliferation Treaty (NPT) และยินยอมให้ความร่วมมือกับ IAEA ในการตรวจสอบโครงการนิวเคลียร์ แต่ในทางปฏิบัติ อิหร่านได้ใช้การเพิ่ม/ลดระดับการให้ความร่วมมือกับ IAEA เป็นเครื่องมือทางการเมือง เพื่อตอบโต้ สหรัฐฯ และปท ตต ส่งผลให้ **จนถึงขณะนี้ IAEA ก็ยังไม่สามารถยืนยันได้อย่างแน่นอน**ว่า โครงการนิวเคลียร์อิหร่าน มีวัตถุประสงค์เชิงสันติ **จริงหรือไม่** ทั้งนี้ เมื่อเดือน พย 2551 IAEA ได้จัดการบรรยายเกี่ยวกับโครงการนิวเคลียร์อิหร่าน แจ้งว่า อิหร่านยังไม่ได้ให้ความร่วมมือในการอนุวัติ Additional Protocol (ซึ่งไม่ใช่ข้อบังคับสำหรับรัฐภาคี) หรือให้ความร่วมมือให้ จนท IAEA ตรวจสอบพิสุจน์ Iran Nuclear Research Reactor

3. ท่าทีของอิหร่าน

อิหร่านย้ำเสมอว่า **โครงการนิวเคลียร์ของตนมีวัตถุประสงค์เชิงสันติ และอิหร่านจะไม่ระงับโครงการนิวเคลียร์ของตนอย่างแน่นอน** สำหรับข้อมติ UNSC อิหร่านตอบได้ว่า UNSC ไม่มีอำนาจ เหตุผล ความชอบธรรม หรือกฎหมายใด ที่ให้อำนาจ UNSC ลงโทษ/ประณามโครงการนิวเคลียร์อิหร่าน เนื่องจากโครงการดังกล่าวไม่ได้เป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงหรือสันติภาพของโลก และอิหร่านไม่มีนโยบาย คุกคาม/โจมตีประเทศใด ยกเว้นจะถูกโจมตีก่อน

ปัจจุบัน เศรษฐกิจอิหร่านได้รับผลกระทบจากการที่สหรัฐฯ และปท ตต นำข้อมติ UNSC ไปตีความให้ครอบคลุมการทำธุรกรรมในสาขาอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับอาวุธ และนิวเคลียร์ และเศรษฐกิจอิหร่านยังได้รับผลกระทบจากมาตรการฝ่ายเดียวของสหรัฐฯ ที่มีมาเป็นระยะเวลานาน ส่งผลให้อัตราค่าครองชีพ อัตรา

เงินเพื่อ และปัญหาว่างงาน ในอิหร่าน เพิ่มสูงขึ้น อย่างไรก็ตาม ขณะนี้ อิหร่านยังคงทนรับแรงกดดันได้ เนื่องจากมีเงินทุนสำรอง 20 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ มีปริมาณน้ำมันดิบและก๊าซธรรมชาติสำรองปริมาณมาก และมีประสบการณ์ที่จะทนรับผลกระทบจากมาตรการคว่ำบาตรจากสหรัฐ มา 30 ปีแล้ว

3. ท่าทีของสหรัฐ

ที่ผ่านมา สหรัฐ มีนโยบายกดดันอิหร่าน จนกว่าอิหร่านจะยอมยุติโครงการนิวเคลียร์ เนื่องจากถือว่า อิหร่านเป็นภัยคุกคาม โดย สหรัฐ เห็นว่า อิหร่านอาจลักลอบพัฒนาระบบขีปนาวุธนิวเคลียร์ควบคู่กับโครงการนิวเคลียร์ เพื่อคุกคาม ปท. อื่น (อาทิ อิสราเอล) หรือมอบอาวุธนิวเคลียร์ให้แก่กลุ่มก่อการร้ายใน ต.อ. กลาง ที่อิหร่านมีความสัมพันธ์ใกล้ชิด อาทิ Hamas และ Islamic Jihad ในปาเลสไตน์, Hezbollah ในเลบานอน และกลุ่มติดอาวุธชีอะห์ในอิรัก สหรัฐ จึงกดดันอิหร่านด้วยมาตรการฝ่ายเดียวด้านเศรษฐกิจ ควบคู่กับการหันไปขอความร่วมมือจาก ปท. พันธมิตรให้ร่วมกดดันอิหร่าน ด้วยการบังคับใช้ข้อมติ UNSC อย่างเข้มข้น และมาตรการฝ่ายเดียวอื่นๆ ทั้งนี้ และสหรัฐ คอยเพิ่มความเข้มข้นของมาตรการลงโทษเรื่อยๆ

อย่างไรก็ตาม การที่นาย Barack Obama ได้รับเลือกตั้งเป็น ปธน. สหรัฐ ทำให้บรรยากาศการหารือเรื่องโครงการนิวเคลียร์อิหร่าน มีแนวโน้มที่ดีขึ้นบ้าง เนื่องจากนาย Obama เคยกล่าวระหว่างหาเสียงว่า พร้อมจะหารือกับ ปธน. อิหร่าน หากการหารือดังกล่าวจะนำมาซึ่งผลประโยชน์/ความมั่นคงของสหรัฐ รวมทั้ง ปธน. Ahmadinejad ได้มีสารแสดงความยินดีไปยังปธน. Obama เนื่องในโอกาสที่ได้รับเลือกตั้ง ซึ่งถือเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ ที่ผู้นำของสาธารณรัฐอิสลามอิหร่าน ได้ส่งสารแสดงความยินดีกับการเลือกตั้ง ปธน. สหรัฐ นับตั้งแต่การปฏิวัติอิสลามอิหร่าน ในปี 2522

สถานะล่าสุด

- สถานะโครงการนิวเคลียร์ อิหร่าน

เมื่อเดือน พย 2551 หน Atomic Energy Organization ของอิหร่าน (AEOI) แถลงว่าอิหร่านสามารถติดตั้งเครื่อง centrifuges ที่ใช้ในการเพิ่มสมรรถนะแร่ยูเรเนียมได้แล้ว 5,000 เครื่อง ซึ่งสูงกว่าจำนวน 3,800 เครื่อง ที่ระบุในรายงาน IAEA ที่เผยแพร่ก่อนหน้านี้ 1 สัปดาห์ นอกจากนี้ เมื่อวันที่ 3 กพ 2552 อิหร่านได้อิงดาวเทียม Omid (Hope) ขึ้นไปในอวกาศ โดยดาวเทียมดังกล่าวพัฒนาขึ้นจากเทคโนโลยีของอิหร่านเอง อิหร่านกล่าวว่า วัตถุประสงค์ของ Omid คือเพื่อเก็บข้อมูลลับรับข่าวสารวิทยุกรรมชชาติและป้องกันมหันตภัยทางธรรมชาติ แต่สหรัฐ สหราชอาณาจักรและฝรั่งเศสต่างแสดงความกังวล โดยให้เหตุผลว่า ดาวเทียมดังกล่าวแสดงว่าอิหร่านอาจกำลังลักลอบพัฒนาขีปนาวุธระยะไกล ควบคู่กับโครงการนิวเคลียร์

- ความพยายามในการเจรจาแก้ไขปัญหาโครงการนิวเคลียร์

อิหร่านและปท. UNSC P5 (สหรัฐ รัสเซีย จีน ฝรั่งเศส และสหราชอาณาจักร) +1 (เยอรมันนี) ได้เจรจาแก้ไขปัญหาโครงการนิวเคลียร์หลายครั้ง โดยต่างฝ่ายต่างไม่ยอมรับข้อเสนอของอีกฝ่าย โดยครั้งล่าสุด คือเมื่อวันที่ 19 กค 2551 อย่างไรก็ตาม อิหร่านยังไม่ตอบรับข้อเสนอของจาก UNSC P5 +1 และในการประชุม UNGA ปี 2551 อิหร่านได้กล่าวพาดพิง ปท. UNSC P5 +1 ว่า ไม่ยอมพิจารณาข้อเสนอ

ของอิหร่าน และต้องการตั้งเงื่อนไขให้อิหร่านยุติโครงการนิวเคลียร์ก่อนการเจรจา ซึ่งเป็นสิ่งที่เป็นไปได้
อย่างไรก็ตาม ความพยายามในการเจรจากับอิหร่านยังคงดำเนินอยู่ โดยการที่ ปธน Obama ได้กล่าวว่า หาก
อิหร่าน คลายความแข็งกร้าว (unclench the fist) สหรัฐฯ ก็พร้อมจะร่วมมือด้วย ซึ่งอาจหมายความถึงการที่สหรัฐฯ
และอิหร่านจะมี direct dialogue ระหว่างกัน

- ความตึงเครียด อิหร่าน-อิสราเอล / ความสัมพันธ์กับ ปท เพื่อนบ้าน

อิหร่านและอิสราเอลขัดแย้งกันมากขึ้น ตั้งแต่ปธน Ahmadinejad เข้ารับตำแหน่งและกล่าว
ว่า ควร "ลบ" อิสราเอลออกจากแผนที่โลก ในปี 2550-2551 ทั้งสองฝ่ายต่างเคยแสดงแสนยานุภาพทาง
การทหาร เพื่อข่มขู่/ป้องปรามกันและกัน อาทิ เมื่อเดือน มิย 2551 อิสราเอล ได้ซ้อมรบ เครื่องบินรบ รุ่น F-16
และ F-15 จำนวน 100 เครื่อง ส่งผลให้กองทัพอิหร่านแถลงข่าวว่า หากถูกโจมตี อิหร่านจะตอบโต้อิสราเอล
และปิดเส้นทางลำเลียงน้ำมันและก๊าซธรรมชาติผ่านช่องแคบ Hormuz ในอ่าวเปอร์เซีย ล่าสุด เมื่อเดือน ธค
2551 อิสราเอลได้แสดงความไม่พอใจรัสเซียที่ส่งมอบระบบขีปนาวุธ S-300 ให้แก่อิหร่าน เนื่องจากขีปนาวุธ
ดังกล่าวสามารถสกัดกั้นขีปนาวุธระยะ 150 กม. และป้องกันการโจมตีทางอากาศ ซึ่งอิสราเอลเห็นว่า จะยิ่ง
ทำให้อิหร่านแสดงท่าทีก้าวร้าวคุกคามประเทศอื่น โดยไม่เกรงกลัวผู้ใด

อิหร่าน มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดและสนับสนุนกลุ่มติดอาวุธ Hamas และ Hezbollah ในการต่อสู้
กับอิสราเอล ดังนั้น เมื่อเดือน ธค 2551 - มค 2552 เมื่ออิสราเอลโจมตีฉนวน Gaza ซึ่งเป็นฐานที่มั่นของกลุ่ม
Hamas อิหร่านจึงเป็นประเทศมุสลิมรายแรกๆ ที่แสดงท่าทีต่อต้านเรียกร้องให้ประชาคมโลก ประณาม/กดดัน
อิสราเอลให้ยุติการโจมตีพื้นที่ดังกล่าว นอกจากนี้ อิหร่านได้สนับสนุนให้มีการฟ้องร้องให้ศาลโลก ICC ตรวจสอบ
การบุกโจมตี Gaza ของอิสราเอล

ปัจจุบัน มีความตึงเครียดระหว่างอิหร่านกับบาห์เรน โดยบุคคลระดับสูงของอิหร่านได้กล่าวว่า
บาห์เรนเป็นจังหวัดที่ 14 ของอิหร่าน ส่งผลให้บาห์เรนไม่พอใจ และประท้วงท่าทีของอิหร่าน ท่าทีของบาห์เรน
ได้รับการสนับสนุนจาก Arab League, กลุ่ม ปท GCC และอียิปต์ อย่างไรก็ตาม ที่ผ่านมามี รัฐบาลอิหร่าน
ปฏิเสธว่าต้องการแทรกแซงการเมืองบาห์เรน และย้ำว่า อิหร่านเคารพในอธิปไตย และต้องการมี
ความสัมพันธ์ที่ดีกับบาห์เรน

- ความตึงเครียด อิหร่าน-สหรัฐฯ

แม้ว่า ปธน Ahmadinejad จะมีสารแสดงความยินดีไปยัง ปธน Obama แต่ขรก ระดับสูงใน
รัฐบาลอิหร่านอื่นๆ อาทิ รมว กต ผู้แทนรัฐสภา อิหร่าน กลับให้สัมภาษณ์ในเชิงไม่เชื่อมั่นว่า ปธน Obama จะ
สามารถเปลี่ยนแปลงนโยบาย ตปท ของสหรัฐฯ ซึ่งอาจเป็นสาเหตุให้เมื่อวันที่ 13 มค 2552 นาง Hillary Clinton
รมว กต สหรัฐฯ แถลงทิศทางการนโยบาย ตปท ต่อ คณะกรรมาธิการ ตปท รัฐสภาสหรัฐฯ ว่า รัฐบาลสหรัฐฯ ชุดนี้จะไม่ยอมให้
อิหร่านมีอาวุธนิวเคลียร์ (unacceptable) รวมทั้งยังไม่ปฏิเสธความเป็นไปได้ที่สหรัฐฯ อาจใช้กำลังการทหารกับ
อิหร่าน ("not take any option off the table") ซึ่งเป็นท่าทีเดียวกับของรัฐบาล ปธน Bush อย่างไรก็ตาม รมว กต
สหรัฐฯ กล่าวด้วยว่า รัฐบาล ปธน Obama มีนโยบายจะใช้ "smart power" ซึ่งได้แก่การให้การทูต ผสมกับการใช้
กำลังเศรษฐกิจและการทหารอย่างเหมาะสม และรัฐบาล ปธน Obama มีนโยบาย "engage" กับปท ต่างๆ

Deleted: บุคคลในตำแหน่งการเมือง
อิหร่านแสดงท่าทีก้าวร้าว
Deleted: ยึดเป็นส่วนตัว
Deleted: กระทบสื่อ

มากกว่าที่ผ่านมา ซึ่งสอดคล้องกับเมื่อวันที่ 26 มค 2552 ที่นาง Susan Rice ออท สหรัฐฯ ประจำ UN ได้กล่าวหา
สหรัฐฯ จะ "engage in vigorous diplomacy, that includes direct diplomacy" และจะยังคงรักษาแรงกดดัน ต่อ
อิหร่าน เพื่อแสดงว่า หากอิหร่านไม่ยุติโครงการนิวเคลียร์ สหรัฐฯ และประชาคมโลกก็ยังคงกดดันอิหร่านต่อไป
อย่างไรก็ตาม มีแนวโน้มที่ดีว่า ขณะนี้ สหรัฐฯ กำลังยกวางสาส์นตอบอิหร่าน จาก ปธน Obama ซึ่งอาจมีนัยถึง
ท่าทีประนีประนอมต่ออิหร่านของรัฐบาลสหรัฐฯ ชุดปัจจุบัน

ท่าทีไทยต่อปัญหานิวเคลียร์อิหร่าน

1. ไทยสนับสนุนให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง อาทิ สหรัฐฯ กลุ่มประเทศ EU3 (อังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมนี)
อิหร่าน จีน และรัสเซีย ให้ความสำคัญกับการเจรจาเพื่อหาทางออกเป็นที่ยอมรับได้ของทุกฝ่ายในการแก้ไข
ปัญหานี้ และไทยยินดีที่การหารือเพื่อหาทางออกอย่างสันติในการแก้ไขปัญหานิวเคลียร์อิหร่าน จะยังคงดำเนิน
ต่อไป
2. ไทยสนับสนุนบทบาทของ IAEA ในการแก้ไขปัญหาโครงการนิวเคลียร์อิหร่าน และยินดีหากความ
ร่วมมือระหว่าง IAEA กับอิหร่านจะเป็นความร่วมมือที่ต่อเนื่อง และนำไปสู่การคลี่คลายปัญหานิวเคลียร์อิหร่าน
ไทยหวังว่า อิหร่านจะยังคงร่วมมือกับ IAEA เพื่อให้ความกระจ่างเกี่ยวกับโครงการนิวเคลียร์อันจะนำไปสู่การ
แก้ไขปัญหาคความขัดแย้งใดๆ ที่มีเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว
3. ไทยเคารพสิทธิของรัฐภาคี Nuclear Non-Proliferation Treaty (NPT) ทุกประเทศในการพัฒนา
พลังงานนิวเคลียร์เพื่อวัตถุประสงค์ทางสันติ และหวังว่า อิหร่านจะยังคงให้ความร่วมมือกับ IAEA ในการ
ตรวจพิสูจน์ยืนยันโครงการพัฒนาพลังงานนิวเคลียร์ของตนและปฏิบัติตามพันธกรณีที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้าง
ความไว้วางใจในโครงการนิวเคลียร์อิหร่าน

Iran Nuclear Issue

1. Affirm that Thailand supports finding a peaceful resolution to Iran nuclear issue through diplomatic means and hopes that the situation does not escalate otherwise it would have adverse impact on the international community in every aspect.
2. Express support to all parties, (US, UK, Iran, Russia, China, France and Germany) to pursue open and sincere negotiations, as it will lead to a sustainable solution.
3. Affirm that Thailand supports IAEA role in the Iran Nuclear Issue.
4. Reiterate that Thailand recognizes and respects the inalienable right of Iran and all NPT State Parties to develop nuclear energy for peaceful purposes, as long as they honor their obligations under NPT and its Additional Protocol and comply with IAEA safeguards and inspection requirements

Deleted: .

กองตะวันออกกลาง